

Στη γη των «μυστικών» Χριστουγέννων

Αφιέρωμα στους ηρωικούς Ελληνοκύπριους εγκλωβισμένους του Ριζοκαρπάσου, στην κατεχόμενη από τους Τούρκους εισβολείς και κατακτητές Τούρκους από το 1974, Κύπρο μας.

Ένα άξιο λόγου δημοσιογραφικό αφιέρωμα σε τρία μέρη, από τη δημοσιογράφο Μαριλένα Παναγή, της εφημερίδας Φιλελεύθερος της Κύπρου, που δημοσιεύθηκε στις 18, 19 και 25 Δεκεμβρίου 2011. Ένα Χριστουγεννιάτικο αφιέρωμα, μια θλιβερή θύμηση, μια ζωντανή επιβεβαίωση της συνεχιζόμενης για 37 χρόνια βάρβαρης τουρκικής εισβολής και κατοχής και βάνουσης παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Ελληνικού λαού της Κυπριακής Δημοκρατίας...

In the land of “secret” Christmas

A report devoted to the heroic Greek Cypriot enclaved of Rizokarpaso, in the area of Cyprus under continued Turkish occupation by the Turkish invaders and occupiers since 1974.

A worthy 3 part report by journalist Marilena Panayi of Fileleftheros newspaper in Cyprus, published on 18, 19 and 25th December 2011. A Christmas coverage, a sad reminder, a live confirmation of the 37 years on continued barbaric Turkish invasion and occupation of the island and the fragrant violations of the human rights of Greek people in the Republic of Cyprus...

Στη γη των «μυστικών» Χριστουγέννων

Η καμπάνα χτυπά στις 11 το πρωί σήμερα, στο Ριζοκάρπασο - Οι 13 μαθητές είναι έτοιμοι για τη μεγάλη τους γιορτή

ΤΗΣ ΜΑΡΙΛΕΝΑΣ ΠΑΝΑΓΗ (Φιλελεύθερος 19/12/2011)

<http://www.philenews.com/Digital/Default.aspx?d=20111219&pn=1>

Είναι η συνέχεια της ιστορίας. Είναι 13 παιδιά τα οποία κρατούν τη φλόγα αναμμένη. Είναι η νέα φουρνιά των εγκλωβισμένων της Καρπασίας. Τους ακολουθούν κι άλλοι μικρότεροι που ακόμα φοιτούν στο Δημοτικό και στο πλευρό τους συνεχίζουν να έχουν τους γονείς και τους παππούδες τους που γεννήθηκαν, έζησαν και δεν εγκατέλειψαν ποτέ τη γη που τους γέννησε. Ακόμα και εκείνοι που έφυγαν στη φωτιά του πολέμου του '74 με την πρώτη ευκαιρία επέστρεψαν. Μια χούφτα άνθρωποι, 336 στον αριθμό, οι περισσότεροι μαζεμένοι στο Ριζοκάρπασο και κάποιοι άλλοι στα γύρω κατεχόμενα χωριά. Η φωνή του Χότζα από τον μιναρέ δεν τους χαλά τη διάθεση. Τη συνήθισαν άλλωστε. Είναι οικεία στα αφτιά τους, με αυτή μεγάλωσαν και τη

σέβονται. Για εκείνους μετρά η καμπάνα της εκκλησίας που τους καλεί κάθε Κυριακή.

Σήμερα Δευτέρα, έχουν τη χριστουγεννιάτικη τους γιορτή και οι προετοιμασίες βεβαίως άρχισαν από τις προηγούμενες εβδομάδες. Το δέντρο στήθηκε στη γωνιά της αίθουσας και τα παιδιά προσπαθούν να το γεμίσουν με όλα τα πολύχρωμα καλά που φέρνει μαζί της η πιο χαρμόσυνη γιορτή της χριστιανοσύνης. Κάποιοι άλλοι κάνουν πρόβα το θεατρικό που θα παρουσιάσουν στην παράσταση και οι καθηγητές παρακολουθούν τους μαθητές, τα παιδιά τους που δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό για να τα καταφέρουν. Γελούν και αστειεύονται μεταξύ τους όπως άλλωστε κάνουν όλοι οι έφηβοι όταν κάποιος απ' όλους κάνει μια γκάφα. Προκαλούν αναστάτωση, χαλούν την πρόβα και μετά επανέρχονται. Η φωνή της καθηγήτριας είναι αρκετή για να αποκαταστήσει την τάξη.

Παιδιά φυσιολογικά, παιδιά των 11 με 16 ετών, μαθητές της Μέσης Εκπαίδευσης όπως και οι υπόλοιποι συνομήλικοί τους σε τούτο τον τόπο.

Κι όμως, για εκείνους τα Χριστούγεννα είναι αλλιώς. Το δέντρο, η φάτνη, τα αγγελάκια, ο Άγιος Βασίλης και τα πολύχρωμα λαμπιόνια δεν ξεφυτρώνουν από κάθε γωνιά του χωριού τους. Έξω δεν βλέπουν χριστουγεννιάτικο διάκοσμο και οι βιτρίνες δεν φορούν τα γιορτινά τους. Οι πινακίδες δεν γράφουν καν στη γλώσσα τους. Το πνεύμα των Χριστουγέννων είναι μέσα στις ψυχές τους και τα στολίδια βρίσκονται στη θέση που πρέπει, τέτοιες μέρες, μόνο πίσω από τις κλειστές πόρτες των σπιτιών τους ή του σχολείου τους. Κι όμως αυτό δεν τους χαλά καθόλου. Εκείνοι ξέρουν ότι έρχονται Χριστούγεννα. Το σχολείο τους άλλωστε «μυρίζει» Χριστούγεννα. Οι προετοιμασίες για τη σημερινή παράσταση εδώ και μέρες μπήκαν στην τελική τους ευθεία. Είναι 13 όλοι κι όλοι και έτσι άπαντες έχουν σημαντικό ρόλο στη γιορτή. Σήμερα Δευτέρα, 19 Δεκεμβρίου 2011, στο κατεχόμενο Ριζοκάρπασο οι καμπάνες των Χριστουγέννων θα χτυπήσουν στις 11 το πρωί. Οι 13 μαθητές του σχολείου, οι καθηγητές και το υπόλοιπο προσωπικό τα έχουν όλα έτοιμα για τη μεγάλη χριστουγεννιάτικη τους γιορτή.

Εκεί στο Ριζοκάρπασο οι γιορτές δεν διαλαλούνται στους δρόμους και τα φωτοστόλιστα δέντρα δεν κοσμούν την πλατεία. Εκεί, στην τελευταία άκρη του νησιού τα Χριστούγεννα λάμπουν αλλιώς και κάθε μέρα που περνά σε πάνε κατευθείαν στον γολγοθά προσμένοντας την Ανάσταση.

Το προσωπικό του σχολείου

Διεύθυνση

Λυσάνδρου Λούση, Διευθύντρια - Μουσικός Έλληνα Δήμητρα, ΒΔ-Φιλολόγος Καθηγητές:

Μιχαήλ Γιώργος, Θεολόγος Νεοφύτου Σοφία, Φιλολόγος, Χατζηγιάννη Φρύνη, Φιλολόγος, Κτωρή - Κανονιστή Σοφία, Φιλολόγος, Μηνά Μαρία, Φιλολόγος, Ζάουρα Μορφία, Μαθηματικός, Ευριπίδου Ηλίας, Μαθηματικός, Αντωνιάδου Δοξούλα, Φυσικός, Δανιήλ Δανιέλλα, Αγγλικά, Παπαγιάννη Ελένη, Αγγλικά, Γιαπανά Λουίζα, Γαλλικά, Πετρίνας Χρίστος, Εμποριολόγος, Θεοδότου Μιχάλης, Χημεία, Βιολάρη Γιώργος, Γυμναστική, Καρατζής Παναγιώτης, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Παπαχρυσόστομου Γρηγόρης, Πληροφορική, Αντωνίου Μαρία, Τέχνη,

Ηλία Γιώργος, Σύμβουλος, Γραμματεία: Αρχοντίδου Ευριδίκη,
Επιστάτρια: Μαρία Αχιλλέως, Συντηρητής: Παναγιώτης Παντελή.

ΟΙ 13 ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑ

Α΄ Γυμνασίου =2 Μάριος Μιχάηλου Στέλιος Σώπτου Β΄ Γυμνασίου =2
Γιάννης Σιναϊνού Ζαχαρίας Μιχάηλου Γ΄ Γυμνασίου =3 Βασούλα
Προδρόμου Νικόλας Σώπτου Μιχάλης Ηλία Α΄ Λυκείου =4 Κυριακούλα
Μιχάηλου Λουκία Κοτσιεκκά Γιαννάκης Χάρπας Στέλιος Γιωργαλλή Β΄
Λυκείου=2 Συνέσιος Γιαννίκου Αντρέας Χάρπας

Από την Αυστραλία στο Ριζοκάρπασο

[http://www.philenews.com/Digital/Default.aspx?
d=20111218&pn=1](http://www.philenews.com/Digital/Default.aspx?d=20111218&pn=1)

**Της Μαριλένας Παναγή ΦΩΤ.: Γ. ΝΗΣΙΩΤΗΣ (Φιλελεύθερος
18.12.2011)**

Δεν άντεξε, επανεγκαταστάθηκε στο κατεχόμενο χωριό του, ζει εγκλωβισμένος, αλλά, «ησύχασε η ψυχή μου» λέει Παράξενο στ' αλήθεια το πέρασμα από τα κατεχόμενα στις ελεύθερες περιοχές μέσω του οδοφράγματος του Αγίου Δομετίου. Είναι λες και κάποιος έπιασε την ίδια εικόνα, την φωτοτύπησε και έβαλε τα αντίγραφα το ένα απέναντι στο άλλο, αλλάζοντας μόνο τη γλώσσα στις πινακίδες. Όλα τα υπόλοιπα, κτήρια, περιβάλλον χώρος κ.λπ. είναι κατά τρόπο ανατριχιαστικό ακριβώς τα ίδια. Αποτελούν άλλωστε την ίδια περιοχή της ίδιας μοιρασμένης πόλης, η οποία στο συγκεκριμένο σημείο μοιάζει να πάγωσε το καλοκαίρι του 1974.

Ο δρόμος από και προς το Ριζοκάρπασο εξοντωτικός. Κι όμως τη στιγμή που μπαίνεις στην ελεύθερη Λευκωσία γυρίζεις ασυναίσθητα πίσω και αποχαιρετάς όλους εκείνους που σου μίλησαν ελληνικά μετά από δύομισι ώρες ταξίδι σε δρόμους γνωστούς/άγνωστους. Όσο κι αν φαίνεται παράξενο, αφορμή για το ταξίδι στην κατεχόμενη Καρπασία αποτέλεσε η ετήσια έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας: «Το κονδύλι για τα επιδόματα των εγκλωβισμένων παρουσιάζει αύξηση λόγω της επανεγκατάστασης πολιτών στις κατεχόμενες περιοχές», γράφει στο κεφάλαιο για τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Ο προορισμός επιλέγηκε τυχαία. Εγκλωβισμένοι υπάρχουν σε αρκετές κοινότητες αλλά βεβαίως οι περισσότεροι στο Ριζοκάρπασο. Εκεί που από το 2004 και μετά λειτουργεί κανονικά και το ελληνικό Γυμνάσιο. Στην πραγματικότητα ήταν ταξίδι στο άγνωστο αφού κανένας δεν μπορούσε να μας εγγυηθεί ότι θα βρίσκαμε κάποιον από εκείνους τους τολμηρούς που αποφάσισαν να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Μπήκαμε στο χωριό και πήραμε το δρόμο για τα ελληνικά σχολεία. Κάπου εκεί χαθήκαμε στα στενά. Ευτυχώς όμως, βρέθηκε στο δρόμο μας κάποιος άγνωστος. Κατεβήκαμε από το αυτοκίνητο και προς στιγμή ξαφνιαστήκαμε, αφού το κουρασμένο από τη διαδρομή μυαλό μας δεν μπορούσε να σκεφτεί ότι υπήρχε περίπτωση να ακούσουμε να βγαίνει από το στόμα του ανθρώπου μια ελληνικότατη «καλημέρα».

— «Θέλετε να πάτε στο σχολείο;» μας ρώτησε.

— «Για την ακρίβεια όχι. Μάθαμε ότι μετά το 2003 ήρθαν εδώ στο Ριζοκάρπασο Ελληνοκύπριοι από τις ελεύθερες περιοχές και επανεγκαταστάθηκαν στα σπίτια τους. Ξέρετε κάποιον»;

Ο άνθρωπος χαμογέλασε:

— «Εγώ. Ήρθα με τη γυναίκα μου και το γιο μου το 2004». Ήταν ο κ. Δημήτρης Γιαννίκος. Ο άνθρωπος που το 1976 και μη μπορώντας να αντέξει μακριά από το κατεχόμενο χωριό του, πήρε τη γυναίκα και τα δύο του παιδιά και τράβηξε για τη μακρινή Αυστραλία. Εργάστηκε εκεί, μεγάλωσε την οικογένεια του, έστησε το καινούριο του σπίτι. Όμως... — «Εν ησύχαζα. Περίμενα τη λύση του Κυπριακού για να στραφώ πίσω. Τόσο μεγάλος ήταν ο πόθος μου, που το '93 που ελέαν ότι ήμασταν κοντά στη λύση του προβλήματος, έπιασα την οικογένεια μου και ήρταμε στην Κύπρο για να είμαστε έτοιμοι με το που θα άνοιγε ο δρόμος να βρεθούμε στο Ριζοκάρπασο. Όμως, δεν έγινε τίποτε. Οι γονείς μου ήταν ποδά εγκλωβισμένοι, έτσι μπορούσαμε να τους βλέπουμε μια φορά το μήνα τζιαι έρκουμουν στο χωρκό μου όμως έφευκα πάλε. Είχα το μέσα μου, ήθελα να έρτω να μείνω στο χωρκό μου. Τελικά, το 2003 με το που ανοίξαν τα οδοφράγματα, έπιασα τη γυναίκα μου η οποία είναι και εκείνη από το Ριζοκάρπασο και το μικρό μας το γιο και ήρταμε».

- Δεν είχατε πρόβλημα με το καθεστώς;

- «Ου που να σου τα λέω. Η γυναίκα μου ώς το '75 εζούσεν ποδά εγκλωβισμένη με το μεγάλο μας το γιο, εγώ ήμουν στρατιώτης και έκοψα στις ελεύθερες περιοχές. Έτσι, είχε την ταυτότητα για να μεινίσκει δαπάνω. Που αποφασίσαμε να έρτουμε πίσω, απλώς εκάμαμεν την ανανέωση. Μαζί μου όμως είχαμε πρόβλημα. Μέχρι που με εσυλλάβαν και εβάλαν με φυλακή, αλλά ένας Τουρκοκύπριος ζαπτιές έφκαλε με για να πάω στη Λευκωσία να κανονίσω τα χαρτιά μου. Άλλη ταλαιπωρία τζιαμαί. Για να καταλάβεις εβαρέθηκε με τζιαι ο παπάς το χωρκού να μου φκάλλει τα πιστοποιητικά που μου ζητούσαν. Ωσπου να μου δώσουν άδεια να μείνω επήαινα τζιαι έρκουμουν συνέχεια στη Λευκωσία. Έτυχε μέρα να πάω τζιαι να 'ρτω δύο φορές. Τόσο μεγάλος ήταν ο καμός μου και τελικά εκατάφερα τα».

- Καλά, δεν υπήρχε κάτι που να σας κάνει να αλλάξετε γνώμη ή να σας κάνει να θέλετε να επιστρέψετε στις ελεύθερες περιοχές;

- «Δεν πάω πουθενά, μόλις ανοίξαν τα οδοφράγματα έπιασα τους και ήρταμε σπίτι μας και τέλειωσε. Τούρτζοι, Τούρτζοι, εγκλωβισμένοι, εγκλωβισμένοι. Εγώ θέλω να ζω σπίτι μου και με όλες τις δυσκολίες που υπάρχουν, ζούμε καλά δαπάνω».

Το μόνο που «δεν εμπόρεσα να έχω τα χωράφκια μου να τα καλλιεργήσω».

Όμως, «πληρώνω ενοίκιο στο καθεστώς, τζιαι δουλέφκω τα χωράφκια άλλων συγχωριανών μου τζιαι έτσι πάμε καλά».

447 Ε/Κ ΖΟΥΝ ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Στις κατεχόμενες περιοχές ζουν αυτή τη στιγμή 447 εγκλωβισμένοι. Από αυτούς οι 336 είναι Ελληνοκύπριοι και οι υπόλοιποι Μαρωνίτες.

Το 2003 ζούσαν στα κατεχόμενα 543 εγκλωβισμένοι εκ των οποίων οι 403 Ελληνοκύπριοι στην Καρπασία και 140 Μαρωνίτες.

Το 2011 όμως οι εγκλωβισμένοι δεν περιορίζονται στην χερσόνησο της Καρπασίας αλλά κάποιοι επανεγκαταστάθηκαν και στην Επαρχία Κερύνειας. Από το 2003 μέχρι σήμερα απεβίωσαν ωστόσο αρκετοί από τους ηλικιωμένους εγκλωβισμένους στην Καρπασία.

Η λειτουργία όμως του σχολείου στο Ριζοκάρπασο κρατά τους νέους στο χωριό τους και δεν τους υποχρεώνει να εγκατασταθούν στις ελεύθερες περιοχές.

Οι τολμηροί νέοι εγκλωβισμένοι

Το ταξίδι μας στην Καρπασία, από την αρχή ήταν προγραμματισμένο να τελειώσει στο κατεχόμενο μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα. Αποχαιρέτισαμε λοιπόν νέους και παλιούς εγκλωβισμένους και πήραμε το δρόμο για το τελευταίο άκρο του νησιού. Η επιστροφή συνοδευόταν με πολλά και παράξενα συναισθήματα. Ο κάμπος της Μεσαορίας να απλώνεται μπροστά μας. Στο βάθος ο Πενταδάκτυλος και ο χειμωνιάτικος ήλιος να κάνει το τοπίο ακόμα πιο λαμπερό. Άλλες δυόμισι ώρες στο αυτοκίνητο. Ατέλειωτο το ταξίδι προς τη Λευκωσία. Κι όμως, το μόνο που στριφογύριζε στο μυαλό ήταν εκείνοι οι άνθρωποι που επέλεξαν να επιστρέψουν στο κατεχόμενο χωριό τους και να ζήσουν εγκλωβισμένοι.

Η ιστορία του κ. Δημήτρη απίστευτη.

Ήρθε στην κυριολεξία από την άλλη άκρη του κόσμου στην Κύπρο επειδή ήθελε να είναι έτοιμος να επιστρέψει αμέσως μετά την υπογραφή της όποιας λύσης, στο σπίτι του. Αφού όμως η λύση δεν ήρθε όπως την περίμενε, δεν δίστασε. Μπήκε από το πρώτο οδόφραγμα που άνοιξε το 2003 και έκτοτε δεν τον βγάζει τίποτα από το χωριό του.

— «Εγώ θέλω να ζω στο σπίτι μου. Εδώ, εγκλωβισμένος. Τίποτα περισσότερο. Ήθελα να έρτω τζιαι ήρτα και τζιαι ησύχασεν η ψυχή μου. Έχω τον μεγάλο μου το γιο στην Αυστραλία, η κόρη μου επαντρεύτηκε και ζει στη Λεμεσό και εγώ με τη γυναίκα μου και το μικρό μας τον γιο, δαμέ σπίτι μας».

«Δεν το μετάνιωσα ποτέ»

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ

Η ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ μας με τον κ. Γιαννίκο, δεν έγινε βεβαίως στη μέση του δρόμου. Περπατήσαμε για λίγο στους δρόμους του Ριζοκαρπάσου, συναντήσαμε κόσμο, Ελληνοκύπριους και όχι μόνο μέχρι που φθάσαμε στην αυλή του ελληνικού Γυμνασίου. Εκείνη τη στιγμή τα παιδιά βρίσκονταν στο διάλειμμα. Στο προαύλιο σταθμευμένα αρκετά αυτοκίνητα με ελληνοκυπριακές πινακίδες εγγραφής. Τα πάντα σου φαίνονται παράξενα και πρωτότυπα στα κατεχόμενα! Πώς να μην σου φαίνονται άλλωστε, παρακολουθώντας τα λαμπάκια από το χριστουγεννιάτικο δέντρο να παιγνιδίζουν μέσα από το παράθυρο μιας αίθουσας θυμίζοντας τη μεγαλύτερη γιορτή της Χριστιανοσύνης και ακούγοντας ταυτόχρονα τον Χότζα να καλεί τους δικούς του πιστούς σε προσευχή.

— «Έτσι είναι, εμείς τον σταυρό μας και τις εκκλησίες μας και οι άλλοι το τζαμί τους και το Θεό τους» είπε ένας από τους εκπαιδευτικούς. Μας κέρασαν καφέ

και ξεκουραστήκαμε για λίγο. Ήταν όμως κιόλας μεσημέρι και τα μαθήματα τελείωναν. Βγήκαμε από το κτήριο συνομιλώντας με κάποια από τα μέλη του προσωπικού. Μεταξύ αυτών και δύο νέοι άνθρωποι οι οποίοι δεν εγκαταλείπουν ούτε κι αυτοί το χωριό τους.

Η Ευρυδίκη μεγάλωσε στο Ριζοκάρπασο ως εγκλωβισμένη μαζί με τους γονείς της. Στα 11 της όμως και αφού τότε δεν λειτουργούσε το ελληνικό γυμνάσιο, πήρε το δρόμο για τις ελεύθερες περιοχές.

— «Ήμουν ένα μωρό μόνο του που πέρασε από την άλλη πλευρά για να πάει στο σχολείο. Δύσκολα εκείνα τα χρόνια», λέει. Τελείωσε το Λύκειο και παρέμεινε στις ελεύθερες περιοχές. Σπούδασε νηπιαγωγός και παντρεύτηκε στη Λευκωσία.

— «Παρόλο όμως που σπούδασα νηπιαγωγός, το 2004- 2005 που επαναλειτούργησε το Γυμνάσιο ήρθα πίσω και εργάζομαι στη Γραμματεία του σχολείου».

Ο σύζυγος της εργάζεται στις ελεύθερες περιοχές κι έτσι μοιράζουν τις μέρες της εβδομάδας. Κάποιες μέρες στα κατεχόμενα και τα Σαββατοκύριακα κυρίως, στην άλλη μεριά του οδοφράγματος.

— «Εδώ μεγάλωσα όμως. Εδώ είναι οι γονείς μου, εδώ έμαθα να ζω και περνάμε καλά με όλες βεβαίως τις δυσκολίες που υπάρχουν. Ξέρω όμως πώς είναι η ζωή στο Ριζοκάρπασο και δεν το μετάνιωσα καθόλου που επέλεξα αυτή τη δουλειά για να είμαι στο χωριό μου». «Ξέρω», πρόσθεσε δείχνοντας έναν άλλο συνάδελφο της, «ότι αντί για την καφετέρια θα πάω να πιω τον καφέ μου στο σπίτι του Πανίκου για παράδειγμα. Αυτό κάναμε και πριν να φύγω για το Γυμνάσιο στα 11 μου. Δεν το μετανιώνω ούτε στιγμή που επέστρεψα εδώ στο σχολείο».

Η Ευρυδίκη φώναξε τον συνάδελφο της. Νέος άνθρωπος κι αυτός. Μετά το γυμνάσιο και αφού παντρεύτηκε συγχωριανή του επέλεξαν να ζήσουν στο Ριζοκάρπασο. Ζουν μόνιμα εκεί. Έχουν τέσσερα παιδιά. Δύο φοιτούν στο δημοτικό και δύο στο Γυμνάσιο. Ο ίδιος εργάζεται και στα δύο σχολεία ως συντηρητής.

Με τους δύο αυτούς ανθρώπους, ο αριθμός των εγκλωβισμένων στα κατεχόμενα αυξάνεται (έστω και λίγο) αφού είναι και τα παιδιά τους μαζί τους. Τα σχολεία αποκτούν καινούριους μαθητές και η ιστορία συνεχίζεται. Είναι και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου, οι εκπαιδευτικοί που εθελοντικά εργάζονται στα δύο σχολεία και ζουν ουσιαστικά στο Ριζοκάρπασο, ενισχύοντας έτσι τον πληθυσμό των εγκλωβισμένων.

Ένας καφές αλλιώτικος στην ψυχή του Ριζοκαρπάσου

<http://www.philenews.com/digital/> Fileleftheros pdf

25.12.2011

Στην πλατεία του κατεχόμενου κεφαλοχωριού, εκεί που η πινακίδα λέει «καφενείο»

Της Μαριλένας Παναγή (Φιλελεύθερος 25.12.2011)

«Η γης δεν έχει κρικέλια για να την πάρουν στον ώμο και να φύγουν, μήτε μπορούν να ξεδιψάσουν το πέλαγο με νερό μισό δρόμι» και κάπου εκεί στην άκρη του νησιού, στο σημείο που η Μεσόγειος χώνει στην αγκαλιά της το μαρτυρικό ακρωτήριο, οι στοίχοι του ποιητή επιβεβαιώνονται. Η γης παραμένει στη θέση της και το χορτάρι που σου τρυπά το μυαλό και την ψυχή, γεμίζει τον νου σου με δεκάδες παράξενα συναισθήματα. Η διαδρομή τόσο δική σου και τόσο ξένη και η Μεσαορία μπροστά σου, γύρω σου, μέσα σου. Τα χαλάσματα ενός παρεκκλησιού, και ακριβώς δίπλα μια πινακίδα «ξένη». «Ντίπκαρπας» γράφει και σου δείχνει τον δρόμο. Και εσύ προχωράς και ενώ ξέρεις πού πας, νιώθεις πως βρίσκεισαι σε έναν εξομοιωτή.

Τα δέντρα, οι θάμνοι, το χορτάρι, ακόμα και οι μυρωδιές στην Κύπρο πάντα οι ίδιες. Όμως... όμως εκείνες οι πινακίδες σε μπερδεύουν. Και συνεχίζεις τον δρόμο σου. Άλλο ένα μισογκρεμισμένο, έρημο και ληλατημένο παρεκκλήσι ... και προχωράς και βρίσκεις στον δρόμο σου χωριά και αν δεν κατάγεσαι από εκείνες τις περιοχές, χρειάζεσαι τον χάρτη για να τα αναγνωρίσεις. Χωριά με δύο ονόματα και εσύ ψάχνεις, βεβαιώνεσαι και ακολουθείς τον δρόμο. Και εκεί που νομίζεις ότι η διαδρομή δεν θα τελειώσει ποτέ, βλέπεις στην άκρη του δρόμου γράμματα «δικά σου». «Εστιατόριο Γιαννάκης» γράφει η πινακίδα. Μια σταγόνα ξεδιψά το απορημένο σου μυαλό. Λίγο ακόμα, σκέφτεσαι. Πατάς γκάζι και τραβάς προς το Ριζοκάρπασο. Το καμπαναριό ξεπροβάλλει από τον λόφο. Πλησιάζεις. Η εκκλησία στέκεται στη θέση της. Δεν είναι ληλατημένη. Άλλωστε το ξέρεις, η καμπάνα της συνεχίζει να χτυπά κάθε Κυριακή. Είναι μεσημέρι και ο Χότζας σου χαλά την ησυχία. Στον πάνω δρόμο άλλη μια εκκλησία και η πλατεία του Ριζοκαρπάσου στήνεται μπροστά σου. Καταστήματα, καφενεία και οι πινακίδες συνεχίζουν να είναι ξένες. Και πριν προλάβεις να φτάσεις στη στροφή, η ψυχή του χωριού σου μιλά στη μητρική της γλώσσα: «Καφενείο» λέει η πινακίδα. Έξω δεν υπάρχει ψυχή. Σταθμεύεις όμως γιατί ...γιατί η ψυχή σου σου λέει πως το έχει ανάγκη. Σταθμεύεις και μπαίνεις στο καφενείο γιατί... γιατί έτσι. Όλα τα καφενεία εξάλλου, βρίσκονται στην καρδιά των κυπριακών χωριών. Στην πλατεία τους, στο κέντρο, στην ψυχή τους. Ένας καφές, μια ανάσα, μια κουβέντα ελληνική.

-«Καλημέρα», λέει ο καφετζής και εσύ ανταποδίδεις, μόνο που τούτη τη φορά η «καλημέρα» ακούγεται αλλιώς στα αφτιά σου. Είναι λες και σου φαίνεται παράξενο που την ακούς.

-«Γεια σας, πώς είστε»; Λες για να ακούσεις μάλλον μια ακόμα ελληνική πρόταση και παίρνεις απάντηση και τότε παραγγέλνεις τον καφέ σου.

Ο κ. Βασίλης, ο καφετζής, μπαίνει στην κουζίνα να σου τον φτιάξει και η μυρωδιά από το χαρμάνι που ψήνεται, σου τρυπά ευχάριστα τη μύτη. Στα ραφάκια τα μικρά φλιτζανάκια του καφέ. Δεν είναι όμως όποια κι όποια φλιτζανάκια... είναι εκείνα τα γνωστά, τα παλιά, τα τόσο συνηθισμένα άσπρα φλιτζανάκια που κατά καιρούς για μισό και πλέον αιώνα πάνε πακέτο με τον καφέ σε συσκευασίες προσφορών. Σε ποιο σπίτι άλλωστε στην Κύπρο δεν έχει ξεμείνει και το έχουμε κρυμμένο σε κάποιο ντουλαπάκι της κουζίνας έστω κι ένα από αυτά; Και σε ποιο καφενείο της Κύπρου μπορεί να μπει και να μη σε σερβίρουν με αυτά; Τα πάντα αποκτούν διαφορετική όψη, διαφορετική μυρωδιά, διαφορετική αξία όταν τα βλέπεις στο Ριζοκάρπασο.

Ο κ. Βασίλης ρίχνει τον ένα καφέ σε φλιντζανάκι του «Λαϊκού» και τον άλλο σε φλιντζανάκι του «Χαραλάμπους». Ο δίσκος και εκείνος έχει κάτι να πει. Μεταλλικός με τη γνωστή σφραγίδα στη μέση του. Λεπτομέρειες αστείες που ποτέ δεν τις έλαβες υπόψη. Κι όμως, στα χέρια του κ. Βασίλη, ο δίσκος αποκτά διαφορετικό νόημα.

Έξω στη βεράντα, στην πίσω πλευρά του καφενείου κάθονται δυο-τρεις άνθρωποι. Τυχαίο; Είναι σαν να έχουν γυρίσει την πλάτη στην πρόσοψη και έχουν μαζευτεί εκεί που δεν τους βλέπει κανείς «ξένος». Είναι όλοι τους Ελληνοκύπριοι, εγκλωβισμένοι. Ανήκουν στην ομάδα των 336 που δεν εγκατέλειψαν ποτέ την Καρπασία. Ο κ. Βασίλης δεν διστάζει.

Έρχεται και κάθεται δίπλα σου. Το έχει μάλλον και εκείνος ανάγκη να μάθει τα όσα συμβαίνουν «ποτζει έξω», όπως λέει, εννοώντας τις ελεύθερες περιοχές.

-«Πάτε στον Απόστολο Ανδρέα;» -Όχι εδώ, στο Ριζοκάρπασο. Στο σχολείο για τη γιορτή των παιδιών.

-«Ναι, έχουν τη γιορτή τους και θα πάμε. Έχω τζιαι εγώ αγγονούθκια στα σχολεία μας», λέει και ρουφά από τον καφέ του.

Είναι από εκείνες τις στιγμές που ψάχνεις στο μυαλό σου να βρεις κάτι για να πεις μόνο και μόνο για να συνεχίσεις τον διάλογο:

-«Τούτα τα φλιντζανάκια τελικά δεν λείπουν από κανέναν καφενέ. ... και ενώ εσύ είπες κάτι απλώς για να το πεις, ο κ. Βασίλης σε ξαφνιάζει με την απάντησή του:

-«Ο καφές δαπάνω εν μεγάλη ιστορία», λέει και αρχίζει να εξηγεί: «Εν τον είχαμε πριν. Ήταν μεγάλη υπόθεση να έρτει καφές του «Λαϊκού» ή του «Χαραλάμπους» ή άλλος καφές «δικός μας» ποδά. Αν επήγαινε κανένας «έξω» τζιαι έφερνε μας, επερνούσαμεν λίον τζιαιρό τζιαι μετά πάλε στον άλλο τον τούρτζικο».

-Κύριε Βασίλη εννοείς που το '74 και μετά δεν είχατε κανονικό καφέ να πίνετε;

-«Ε, είχαμε περιστασιακά και να δεις που μας έλειπε. . .» -Ενεν καλός ο καφές ο τούρκικος; Αφού ένεν ο ίδιος;

-«Οι, έχει άλλη γεύση. . εν πιο νερωτός. . τέλος πάντων εν διαφορετικός».

-Δηλαδή τούτα τα φλιντζανάκια εν κανούργια; -«Καινούργια όι, αλλά αρκέψαμεν να έχουμε τούτον τον καφέ που το 2003 και μετά που ανοίξαν τα οδοφράγματα. Πριν ήταν μεγάλη υπόθεση να έχουμε τον καφέ μας. Έτο ευτυχώς τωρά έχουμεν τον». -Πώς έρχεται δηλαδή; Φέρνει ο κόσμος;

-«Ε, οι χωρκανοί, όποιος πάει, άμα μας λείψει, λέουμέν του τζιαι φέρνει μας. Αφού εν άλλως πως ο καφές ο δικός μας».

Κοίτα να δεις που ο καφές έχει άλλη ιστορία στο Ριζοκάρπασο και αποκτά αξία για τους ανθρώπους που δεν φοβήθηκαν τη φωτιά του πολέμου και έμειναν εκεί, στο χωριό τους, στα σπίτια τους, ξένοι στη γη που τους γέννησε.

Ο κ. Βασίλης Κτίστης είναι ένας από αυτούς. Έμεινε εκεί με τη γυναίκα και τα δύο του παιδιά. Τα παιδιά του μεγάλωσαν και επίσης έμειναν εκεί στη γη των παππούδων τους και γέννησαν τα δικά τους παιδιά τα οποία αποτελούν πλέον μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά των Ελληνοκυπρίων της Καρπασίας, τη νέα φουρνιά των εγκλωβισμένων μας. Πριν την εισβολή του 1974 ο κ. Βασίλης ήταν όνομα και πράμα κτίστης. Οικοδόμος στο επάγγελμα συνέχιζε, όπως λέει, την ιστορία της οικογένειάς του που «έκτισε ούλλα τα χωρκά δαμαί γυρόν». Μετά την εισβολή βεβαίως τα πράγματα άλλαξαν ...

- «Ε, ήταν άσχημα, εν ήταν; Όμως εμείναμεν τζιαι αναγιώσαμεν δαμαί τα παιθικά μας».
- Η γυναίκα του πέθανε και ο ίδιος έμεινε με τα δύο του παιδιά και τα τέσσερά του εγγόνια. Τώρα έχει πιάσει και δισέγγονα και μαζί με τους υπόλοιπους συνεχίζουν την ιστορία του τόπου.
- «Τον καφενέ έπιασά τον πριν πέντε χρόνια που αρρώστησε ο προηγούμενος καφετζής».
- Έξω ακούγονται έντονες συνομιλίες, στην τουρκική πάντα γλώσσα. Ο κ. Βασίλης δείχνει να καταλαβαίνει τι λένε . . .
- Εμάθετε τη γλώσσα τους;
- «Ε θέλουμε, εν θέλουμε, τόσα χρόνια καταλάβουμε καμπόσα».

ΤΟ ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ

- Το καφενείο μοιάζει να ζει στον δικό του ξεχωριστό κόσμο. Ένας καθρέφτης και από πάνω του η Εθνική Ελλάδος να ποζάρει με το Ευρωπαϊκό Κύπελλο του 2004. -Εν έχετε πρόβλημα με την αφίσα;
- «Εμείς έχουμε την τζιαμαί», απαντά χωρίς διπλωματία.
 - Και τωρά τα Χριστούγεννα εν θα στολίσετε;
 - «Αμα θέλουμε, στο σπίτι μας ή στον καφενέ μας θα στολίσουμε», λέει και στον τόνο της φωνής του διακρίνεις το πείσμα των εγκλωβισμένων.

Αμα ξαναέρτετε πίνουμεν καφέ...

- Η ώρα περνά και εσύ πρέπει να συνεχίσεις τον δρόμο σου. Κοιτάς από το παράθυρο και ένα παράξενο συναίσθημα σε καταλαμβάνει. Νιώθεις ξαφνικά ότι εκείνη η τζαμαρία σε «προστατεύει» από κάτι. Δεν γίνεται όμως, πρέπει να φύγεις. Στο παράθυρο κολλημένη η φωτοτυπία μιας παλιάς φωτογραφίας του κεντρικού δρόμου του Ριζοκαρπάσου : «Στο χωριό Ριζοκάρπασο προσκυνητές κατευθύνονται προς τον Απόστολο Ανδρέα».
- Το παίρνεις απόφαση και ανοίγεις την πόρτα:
- «Στο καλό να πάτε τζιαι άμαν ξαναέρτετε, πίνουμεν ακόμα έναν καφέ», λέει χαμογελαστός ο καφετζής.
 - Θα τον πιούμε. Υπομονή και δύναμη και «Καλά Χριστούγεννα» κύριε Βασίλη.